

SFO TÆNKETANK DANMARK

INDHOLD

- Nyt fra bestyrelsen
- Fra Landsmødet
- Undervisning og læring
- Undervisning i SFO'en
- Skolen med de mange læringsrum
- Fremtidens folkeskole starter i 2014

Udarbejdet af:

Inger Nøddekær, Sussi Maale og Thomas Steffin

Ansvarshavende:

Guy Rubaudo og Niels Brockenhuus

Kontakt: Se www.sfotaenketank.dk

Layout: Lise Bernt Hansen

Næste nyhedsbrev: Efterår 13

Nyt fra bestyrelsen

Siden sidste landsmøde i Vejle har bestyrelsen afholdt et bestyrelsesmøde med deltagelse af BUPLs hovedbestyrelse. Her udfordrede vi som bestyrelse BUPLs meninger og aktiviteter i forhold til arbejdet med en folkeskolereform samt lærerlockouten. Det var en god drøftelse, og vi kunne efterfølgende konstatere, at det giver god mening at fastholde samarbejdet med BUPL fremadrettet.

Bestyrelsesmedlem Niels Brockenhuus er inviteret med til dette års Sorø - møde af Børne- og Undervisningsminister Christine Antorini. Denne platform skal bruges til at sætte fokus på Tænketankens vision for den fælles skole.

Bestyrelsen arbejder med planlægningen af det kommende landsmøde d. 27. september, som blandt andet vil beskæftige sig med forliget om folkeskolereformen, samt uddannelsen af lærere og pædagoger.

Bestyrelsen besluttede på seneste bestyrelsesmøde, at det nye navn for vores tænketank fremover vil være: **Tænketank Danmark - den fælles skole.** Navnet og nyt logo vil senere blive lanceret og præsenteret for vores samarbejdspartnere og interessenter.

Nyt navn

Fra "SFO – Tænketank, Danmark" til
"Tænketank, Danmark – den fælles skole"

I forbindelse med forliget på folkeskoleområdet har Guy Rubaudo og Niels Brockenhuus skrevet nedenstående udtalelse.

Folkeskolereformen er vedtaget - et vigtigt skridt for os.

For Tænketank Danmark - den fælles skole (tidl. SFO Tænketank Danmark) er der mange interessante dele, der er kommet med. Der er direkte referencer til vores vision for en fælles skole.

Det er værd at dykke ned i selve forligsteksten. Det er her, vi finder de afgørende tiltag, der samlet gør det til et væsentligt skridt i den rigtige retning. Vi forholder os ikke i denne tekst til alle aspekter, men har valgt nogen ud. Her er de tre overordnede mål i den nye folkeskolereform, som er et godt udgangspunkt for at styrke den fælles skole:

1. Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige, de kan.
2. Folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater.
3. Tilliden til og trivslen i folkeskolen skal styrkes blandt andet gennem respekt for professionel viden og praksis.

Anerkendelsen af de sociale kompetencers betydning og arbejdet med barnets relationer samt betydningen af fællesskabet i folkeskolen er i vores øjne en kvalificering af folkeskolen.

På samme måde kan man i teksten se, hvordan folkeskolen bliver anerkendt som værende et fælles anliggende for

Husk!
Landsmøde 27. september 2013

flere faggrupper, hvor fokus er rettet mod opgaven og ikke enkelte faggrupper.

Vi mener, at reformen udstikker retningen og samtidig åbner for udvikling både nationalt og lokalt. Med velkvalificerede ledere, lærere og pædagoger, der får yderligere kompetenceløft, har vi mulighed for at lave undervisning, der uddanner og danner børn og unge til at blive så dygtige som muligt.

I forligsteksten fremgår det også, at lærere og pædagoger kan varetage undervisningsopgaver, og det er undervisningens karakter, der er afgørende for, hvem der forestår den. Dette er en udvikling fra den nuværende opfattelse af undervisning. Dette kræver, at man følger det til dørs i den enkelte kommune.

Det fremgår også, at SFO lederen kan deltage i skolebestyrelsesarbejdet, ligesom man i skolebestyrelsen kan tænke erhvervslivet, foreninger eller andre interessenter ind i den fælles skole.

Det næste skridt må være, at begrebet skoleledelse og **ikke** skolelederen anvendes. Det er vores klare opfattelse, at det er et ledelsesteam, der leder skolen.

Det store politiske diskussionspunkt har været begrebet lektiehjælp. En aktivitet der allerede er på alle SFOer som tilbud gennem de vedtagne mål og indholdsbeskrivelser for SFO.

Ved at gøre den obligatorisk giver det plads til fordybelse. Og netop fordybelsen er omdrejningspunktet mere end det at lave lektier. Fordybelse er for alle, og kan placeres på alle tider i løbet af skoledagen i et samarbejde mellem lærere og pædagoger.

Tænketank Danmark - den fælles skole har stadig visioner, der er mere vidtrækkende end forliget. Vi er nu ganske godt tilfredse, for vi er af den opfattelse, at der nu er taget store og væsentlige skridt i den retning af den fælles skole, som vi har skrevet om i vores vision, og som vi har fremlagt for ministeren.

Bestyrelsen
v/ Guy Rubaudo og Niels Brockenhuus

Fra Landsmødet

I dette Nyhedsbrev er temaet "Undervisning og læring", som har en meget central placering i den nye folkeskolereform. Det var også temaet på vores Landsmøde i Vejle, og derfor har vi bedt de to oplægsholdere Alexander von Oettingen, Udviklingsdirektør, dr. pæd., UC Syddanmark og Klaus Majgaard, konsulent, Offentlig styring og rådgivning om, at komme med et kort oplæg, hvor deres syn og fokus på **læring** og **undervisning** er omdrejningspunktet.

På Landsmødet fik de to oplægsholdere sat et spændende perspektiv på SFO-Tænketankens vision "Den fælles skole" set i lyset af den nye folkeskolereform.

Vi håber, at medlemmerne over hele landet vil få glæde af de to indlæg, som kan være med til at skabe en udvidet forståelse af de nye opgaver i skolen.

På hjemmesiden kan I finde de slides, som de to oplægsholdere anvendte på Landsmødet.

Hvor kommer den opdeling fra og den forestilling, at man ikke kan undervise i SFOen?

SFOen er meget mere end bare et sted, man leger, skaber aktiviteter eller passer på børn. Det er et læringsrum, hvor der undervises gennem det konkrete møde mellem børn og pædagoger om en verden af betydning.

Undervisning i SFOen?

Af Alexander von Oettingen, Udviklingsdirektør, dr. pæd., UC Syddanmark

I skolen underviser man, og i SFO leger man. I skolen går elever, der har fag og timer, og i SFOen er der børn, der leger og har aktiviteter. Så enkelt kan man dele uddannelsesverden op, når det drejer sig om skolen og SFOen.

Men hvor kommer den opdeling fra og den forestilling, at man ikke kan undervise i SFOen?

Det findes der sikkert mange forklaringer på. Én af dem er, at vi i dagens Danmark har et meget reduceret begreb om undervisning og om skolen, som stort set kun handler om fagforeningspolitik og professionskampe. I den reduktion bilder man sig selv ind, at det kun er lærere, der kan undervise og være faglige, mens pædagoger kun kan skabe aktiviteter og lege.

Ser man dog på undervisning, læring og SFO ud fra pædagogiske præmisser, så viser det sig, at man faktisk også underviser i SFOen også dér, hvor det handler om lejrball, fiskeri, bevægelse, lektiehjælp, sang, leg eller andre tiltag. Undervisning handler ikke om "at vise et under", men "at vise tilrette" gennem samtalen. Hvor vi er undervisende tilstede, dér viser vi børn, den viden og kunnen, som de uden undervisning ikke ville se, fordi det ikke er til at se.

Ingen vil kunne lære at læse og skrive ved blot at vokse op i et bibliotek eller se andre læse og skrive. Og ingen vil kunne lære at svømme ved at vokse op i en svømmehal eller se, hvordan andre svømmer. Når man skal lære at læse eller svømme, har man brug for voksne, der viser de færdigheder og den viden, som man har brug for, når man vil lære at læse og svømme. Ellers drukner man i bogstaver og vand!

Sådan er det også i SFOen. Her underviser pædagoger børn ved at vise dem sammenhænge, som de uden pædago-

Alexander von Oettingen, Udviklingsdirektør, dr. pæd., UC Syddanmark

gen ikke ville kunne se. I mødet med pædagogen lærer de at være sammen med andre, de lærer om kunsten, naturen og demokratiet, og de lærer at forholde sig til sig selv og den verden og det samfund, de er en del af.

SFOen er meget mere end bare et sted, man leger, skaber aktiviteter eller passer på børn. Det er et læringsrum, hvor der **undervises** gennem det konkrete møde mellem børn og pædagoger om en verden af betydning.

Når man derfor ude i kommunerne og i skolerne nu skal i gang med at omsætte de nye tanker om større sammenhæng i skolens hverdag, så er det helt afgørende, at man ikke forfalder til simple forestillinger om, at det kun er lærere, der kan undervise og sikre den faglige udvikling.

I stedet må man tage udgangspunkt i et bredt pædagogisk undervisnings- og læringsbegreb og anerkende, at SFOen bidrager til børns faglige og sociale dannelse.

Børn har brug for en skole, som er med til at skabe sammenhæng i deres liv, og som viser dem en verden, de ellers ikke ville kunne se. Til den skole hører SFOen.

Lad os få de gode kræfter i gang!

Udviklingen af børnenes læringsmiljøer, herunder undervisning på en ny måde, der følger børnenes livssammenhæng og behov.

Skolen med de mange læringsrum

Af: Klaus Majgaard, konsulent, Offentlig styring og rådgivning

For mange børn slår sig på skolen. Nuvel, det store flertal af børn nyder godt af skolens tilbud. Men et stort og stabilt mindretal kommer ikke videre i deres uddannelse efter folkeskolen. Og der er en solid social slagside i denne udskillelse!

Den strategiske opgave er derfor at udvikle læringsmiljøer, som giver flere børn meningsfulde deltagelsesmuligheder. Det handler om at bruge børnene, lokalsamfundets og de professionelle ressourcer på nye måder. Ikke fordi dette i sig selv er en dyd. Men fordi det kan bane vej for, at flere børn finder en aktiv rolle i skolens sociale og faglige fællesskaber. Vi skal bruge naturen, idrætten, kunsten og erhvervslivet til at udvikle skolens fællesskaber og læringsmiljøer.

Spørgsmålet er, om denne pædagogiske mangfoldighed understøttes af den noget rigide opdeling af børnenes dagligliv i hhv. undervisning, pause og fritid?

I det første udspil til en skolereform lancerede man begrebet "aktivitetstid" til at beskrive læringsrige aktiviteter, som ikke havde karakter af undervisning. Begrebet blev hurtigt stemplet med nedsættende betegnelser som "rend-og-hop tid" og "hulla-hop tid".

Debatten viser, at opdelingen af børnenes liv stadig er udspændt mellem hårde yderpunkter som alvor og pjat, faglighed og leg, arbejde og fritid etc. Disse dikotomier er bestemt ikke sunde udgangspunkter for pædagogisk udvikling.

Alternativet kunne være at udvide undervisningsbegrebet. Problemet er, at der knytter sig et professionsmonopol til undervisningsbegrebet, og det kan sætte begrænsninger for et ligeværdigt og nyskabende samarbejde mellem professionerne.

I den endelige aftale om reformen kom "aktivitetstid" til at hedde "undervisnings-understøttende aktiviteter". En sproglig nyskabelse ladet med kompromisser.

Nu giver skolereformen heldigvis gode rammer for udvikling af en varieret skoledag med en pædagogik, der kommer børnegruppen i møde. Reformen kan kun virkeliggøres gennem et nært samarbejde mellem lærere og pædagoger.

Lad os få de gode kræfter i gang! På et tidspunkt vil vi finde et fagligt sprog, hvor vi kan tale om udviklingen af børnenes læringsmiljøer, herunder undervisning, på en måde, der følger børnenes livssammenhæng og behov, snarere end de voksnes behov for at trække grænser i forhold til hinanden.

Klaus Majgaard, konsulent, Offentlig styring og rådgivning

Søren Kierkegaard citat:

”Hjælpekunst”

Hvis det i sandhed skal lykkes at føre et menneske hen til et bestemt sted, må man først og fremmest passe på at finde ham der, hvor han er og begynde der.

Dette er hemmeligheden i al hjælpekunst. Enhver der ikke kan det, han er selv i indbildning, når han mener at kunne hjælpe en anden. For i sandhed at kunne hjælpe en anden må jeg forstå mere end han, men dog ved først at fremmest at forstå det, han forstår

Folkemødet på Bornholm var stedet, hvor politikerne fandt løsninger, som gjorde at folkeskolereformen i det store og hele kan igangsættes fra august 2014!

Fra Ministeriet for børn og undervisnings hjemmeside[13.06.2013]:

Fremtidens folkeskole starter i 2014

Fremtidens folkeskole bliver til virkelighed allerede fra 2014. Folkeskolerne kan nu begynde at forberede sig på det markante og ambitiøse løft af eleverne, som er resultatet af den meget brede politiske aftale af 7. juni 2013 mellem regeringen, Venstre og Dansk Folkeparti om Et fagligt løft af folkeskolen.

Fakta

Trin 1 – Fra august 2014

Med aftalen i dag vil regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti og Konservative indføre et fagligt løft af folkeskolen ved at fremsætte et lovforslag, der indeholder følgende hovedelementer:

- Lektiehjælp bliver obligatorisk for skolerne at tilbyde, men frivilligt for eleverne at deltage i. Lektiehjælpen placeres om eftermiddagen i ydertimerne.
- Timetallet hæves, så en skoleuge udgør 30 timer i børnehaveklassen til 3. klasse, 33 timer i 4.-6. klasse og 35 timer i 7.-9. klasse. Eleverne vil dog – hvis de fravælger lektiehjælp – kun skulle have en skoleuge på 28 timer i børnehaveklassen til 3. klasse, 30 timer i 4.-6. klasse og 33 timer i 7.-9. klasse. Dette gælder kun i perioden frem til næste folketingsvalg.
- Ny tid til understøttende undervisning.
- Mere idræt, motion og bevægelse svarende til 45 minutter i gennemsnit om dagen.
- Pædagoger og andre medarbejdere med relevante kompetencer vil kunne varetage den understøttende undervisning. I indskoling vil pædagoger også kunne varetage afgrænsede undervisningsopgaver (permanentgørelse og afgrænsning af skolestartforsøgene).
- En række regelforenklinger, der skal øge kommunernes og skolernes frihed og fleksibilitet. For eksempel lempelse af holddannelsesreglerne, enklere timestyringsmodel, præcisering af Fælles Mål med videre.
- Mål om fuld kompetencedækning i 2020: Samtlige lærere skal i 2020 have undervisningskompetence (svarende til linjefag) i de fag, de underviser i. Dette lovforslag skal sikre, at hovedelementerne i aftalen om Et fagligt løft af folkeskolen kan implementeres allerede fra skoleåret 2014/2015.

Trin 2 – Efter næste folketingsvalg

Regeringen og de øvrige aftalepartier (Venstre og Dansk Folkeparti) vil desuden fremsætte et lovforslag med ikrafttræden straks efter næste folketingsvalg. Dette lovforslag indeholder følgende to hovedelementer:

- En skoleuge på 30 timer fra børnehaveklassen til 3. klasse, 33 timer i 4.-6. klasse og 35 timer i 7.-9. klasse.
- Faglig fordybelse og lektiehjælp inden for skoletiden.